

TENTOONSTELLING OP ZAKFORMAAT

Op het Noordereiland, een oase van stilte te midden van het gekaker van schepen en auto's in de wereldhaven Rotterdam, is eind 1987 het initiatief genomen tot DOOS.

DOOS is een periodiek dat bestaat uit origineel drie-dimensionaal werk van verschillende kunstenaars: het tijdschrift DOOS. Via dit tijdschrift kan iedereen kennis maken met de grote veelzijdigheid en vindingrijkheid van bekende en nog niet bekende kunstenaars. Op zeer uiteenlopende wijze reageren zij op een gelijke opdracht.

"Tussen de kwalitatief zeer wisselende bijdragen zijn juweeltjes van inventiviteit te vinden" *NRC Handelsblad, Marianne Vermeijden.*

".....Excentriek zo'n DOOS" *Het Vrije Volk, Wilfried de Jong.*

"Werk op zakformaat in deze mobiele galerie" *NRC Handelsblad, woensdagbijlage.*

Een aflevering van DOOS bestaat uit 40 DOOSjes. Elk DOOSje is een origineel kunstwerk. Kunstenaars uit binnen- en buitenland maken van elke DOOS een bijzondere belevenis. Bovendien kunnen zij door DOOS naar buiten

treden en elkaars werk leren kennen. Als een nieuw nummer van DOOS verschijnt worden de 40 DOOSjes feestelijk gepresenteerd als een "Tentoonstelling op zakformaat" voor deelnemende kunstenaars, genodigden en geïnteresseerden. DOOS verschijnt minimaal drie keer per jaar in een oplage van 100 exemplaren. Per aflevering kunnen 40 kunstenaars van uiteenlopende disciplines -vormgevers, fotografen, auteurs, grafisch ontwerpers, architecten, schilders- deelnemen. DOOS stelt kwaliteitseisen: deelnemers aan DOOS worden zorgvuldig geselecteerd uit een groot aanbod. Elke deelnemer maakt van de DOOSjes, -die door de redactie van DOOS worden geleverd-, een origineel kunstwerk in een oplage van 100. De redactie verpakt van elke deelnemer één doosje in de omdoos. Zo bestaat iedere uitgave van DOOS uit 100 omdozen met daarin 40 verschillende kunstDOOSjes. Veertig omdozen zijn er voor de deelnemers, 60 zijn voor de verkoop.

VERKOCHT

In 1988 zijn drie nummers van DOOS verschenen en te koop aangeboden op het redactieadres, bij boekhandel Van Gennep en bij Museum Boymans-van Beuningen, alle te Rotterdam. Kort na de verschijning was DOOS steeds uitverkocht. Er wordt naar gestreefd de

prijs relatief laag te houden. In 1989 zullen wederom drie nummers van DOOS verschijnen. Deze afleveringen zullen niet alleen in Rotterdam, maar ook in andere plaatsen van het land gepresenteerd worden.

DOOS IN OPDRACHT

Stichting DOOS, de uitgever van het tijdschrift, treedt ook op als bemiddelaar tussen bedrijfsleven/instellingen en kunstenaars. Een bedrijf of instelling kan bijvoorbeeld opdracht geven voor het maken van een speciale DOOS als relatiegeschenk of in coöperatie met DOOS een speciale DOOS uitgeven. Ook kan Stichting DOOS adviseren bij de keuze van een kunstenaar voor een bepaalde opdracht, die losstaat van DOOS. Opdrachtgevers van DOOS waren onder meer het Genootschap voor Reclame, Inspektor Research Systems en het Kookpunt.

Uitgebreide informatie en offertes kunnen worden aangevraagd bij de Stichting DOOS.

VRIENDEN VAN DOOS

U kunt DOOS steunen door u aan te sluiten bij het Fonds Vrienden van DOOS. Voor 50 gulden per jaar kunt u Vriend van DOOS worden. U bent dan niet alleen Vriend, u ontvangt ook de drie maal per jaar verschijnende uitgave "OverDOOS" en uitnodigingen voor de presentaties. DOOS-Vriend wordt u door uw bijdrage over te maken op Postbanknummer 5 795 455 ten name van DOOS, Rotterdam onder vermelding van Fonds Vrienden van DOOS.

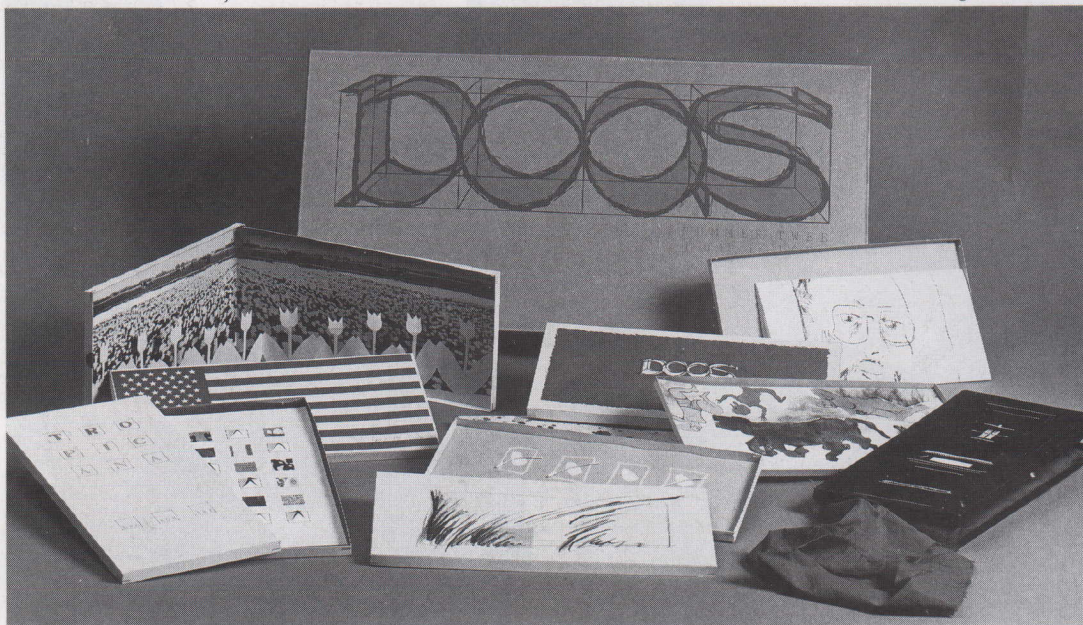
STICHTING DOOS

Het periodiek DOOS is een uitgave van de Stichting DOOS. Naast het uitgeven van het tijdschrift, stelt de stichting zich ten doel haar kennis en ervaring belangeloos in dienst van kunstenaars te stellen, dit ter ondersteuning, begeleiding of ter promotie van kunstenaars-initiatieven.

REDACTIE

DOOS is een initiatief van vier vormgevers/ontwerpers.

De redactie van DOOS wordt gevormd door: Lia Brevé, Jenneke ter Horst, Ben Koster, John van Leeuwen, Rob Maan en Jet Manrho.

Van de **VOORZITTER** niets dan goeds

DOOS 1 was een experiment, DOOS 2 een vraagteken en DOOS 3 het uitroepteken: DOOS gaat door. Nummer vier staat als een huis. Toch moet het nog meer richting kunst, vindt de voorzitter. Goedwillende amateurs krijgen nul op het rekest. John van Leeuwen, voorzitter Stichting DOOS, aan het woord.

„DOOS wordt serieuzer. In het begin was het nog een beetje een luciferdoosje. Of misschien moet ik het anders zeggen... Bij DOOS 3 zie je dat veel meer aandacht is besteed aan de hele doos. Er zijn meer mensen die ook de buitenkant hebben bewerkt. Je kunt aan het werk zien dat het serieuzer wordt. Dat komt misschien ook omdat mensen 1 en 2 hebben gezien en denken: o, zo moet het. Kijk, DOOS 1 was een experiment, DOOS 2 was een beetje wanhopige vraag of we door konden gaan en bij DOOS 3 was duidelijk dat we door zouden gaan. De organisatie wordt professioneler, je moet meer regelen, de zaal voor de presentatie wordt groter en groter, de kring mensen die DOOS kent groeit. Het was ook de bedoeling dat we professioneel zouden worden, anders was ik er niet aan begonnen. Als je ergens aan begint moet je het goed aanpakken. Een van de doelen van DOOS is het verwerven van opdrachten voor kunstenaars. Dat is het afgelopen jaar twee keer gelukt. We maakten relatie dozen voor het Genootschap voor Reclame en voor een softwarebedrijf in Amsterdam. Wij zochten uit ons bestand mensen die 'serieus' werk maakten en nodigden hen uit voor de speciale DOOS.

Het gaat de goede kant op, maar het moet nog meer richting

kunst. Het hangt er nu nog een beetje tussenin. Het zou goed zijn als er eens goed kritisch wordt geschreven over de kunstenaars. Niet dat we de architecten willen wegschuiven, maar in die richting. Het is nu nog in de sfeer van... het is te jolig. We zitten nog teveel aan de kant van de surprisesfeer. Als je wilt overleven zul je toch de serieuze kant op moeten. Wij bepalen de randvoorwaarden, wie mee mag doen en wie niet. De goedwillende amateur mag niet meedoen tenzij de goedwillende amateur meer wil dan de goedwillende amateur blijven.

We houden wel vast aan de dozen. De doos is het sterkste punt van DOOS. Dat moet je niet in een andere vorm gieten. DOOS is eigenlijk de publiciteitstrekker, als je er bijvoorbeeld een blad van zou maken, is het niets meer. Eigenlijk moet de overheid ons steunen.

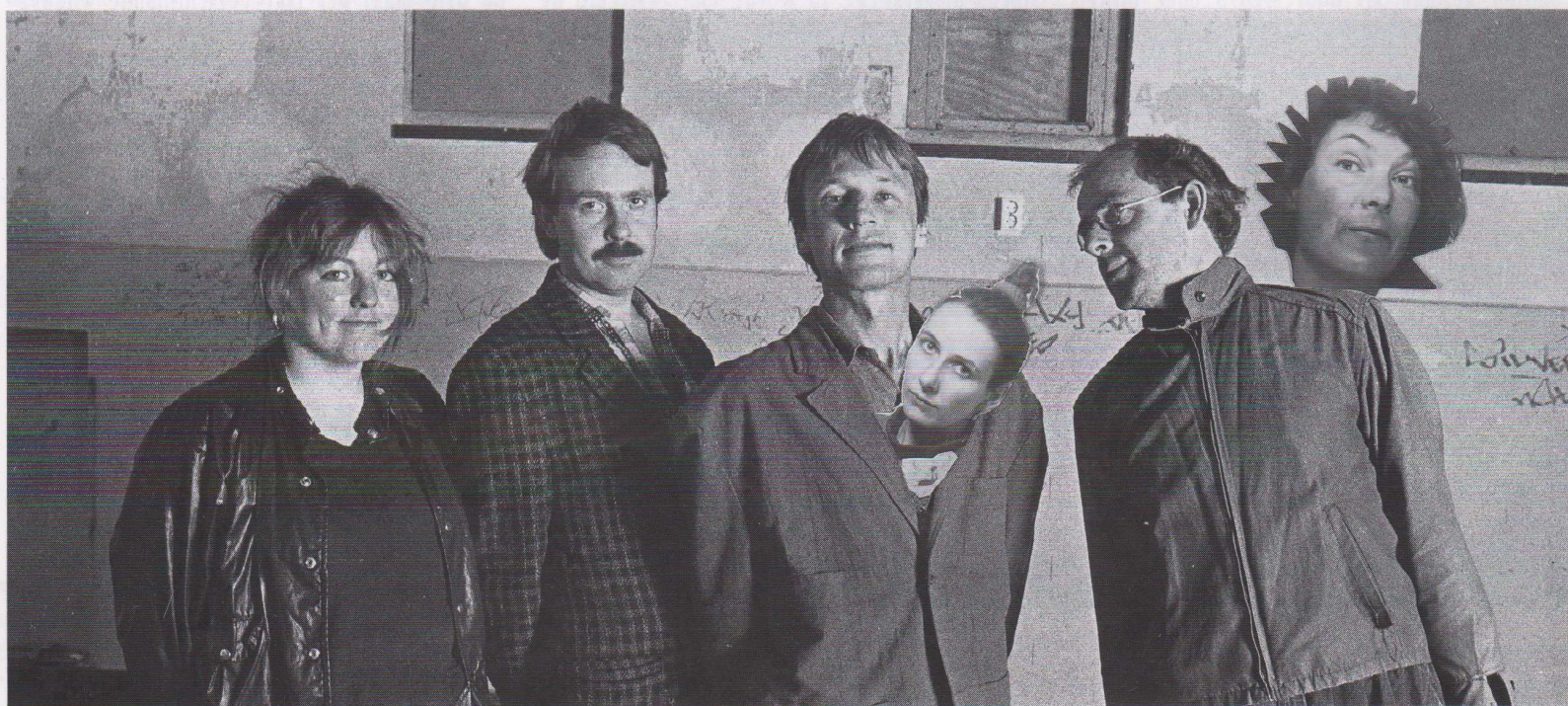
Als je kunst onder de mensen wilt brengen, is dit een bijzonder alternatief, toch? We hebben geen bezwaar tegen sponsors, absoluut niet. Kijk, die doos wordt nooit weggegooid. Het is een kunstobject, dus de naam van de geldschieter blijft altijd aan die doos verbonden. Het is een beperkte oplage, maar de doos komt onder de ogen van veel mensen omdat hij blijft bestaan. Het is niet als een blad dat je weggooit als je

het uit hebt. Alle soorten mensen kopen DOOS. Iedereen vindt het leuk om te zien. De kopers, sommige kopers zijn verzamelaars, maar ook 'gewone mensen'. Mijn zus is best koopkrachtig maar heeft nog nooit van haar leven kunst gekocht. Nu heeft ze een doos gekocht.

DOOS voorziet ook bij de kopers in een behoefte. Ze kunnen met weinig geld kunst in bezit krijgen. Ik denk dat ze door DOOS serieuzer naar kunst gaan kijken. En thuis wordt er over gepraat, over de verschillende doosjes. Zo van, die vind ik mooi of dat is geen kunst. Het stimuleert mensen om sneller naar een galerie of museum te stappen.

Kunstenaars verwachten iets van DOOS. Ze willen iets terugkrijgen. Is het niet nu, dan later. Een opdracht of... het is voor hen ook een tentoonstelling en publiciteit. We willen in totaal minstens 25 dozen maken. We kunnen nog verschillende richtingen op. Wat dacht je van themadozen, muziekdozen, een fotografendoos, poeziedoos, architectendoos, vormgeversdoos...

de DOOSredactie, vlnr: jenneke ter horst, john van leeuwen, ben koster, jet manrho, rob maan, lia breve

DEELNEMERS DOOS 4

Maakt schilderijen, tekeningen, grafiek, collages, foto's, video en audiotapes, installaties, projecten,

Arno Arts mail-art, copy-art, performances en nog veel meer. Arts houdt van ironie, relativeren, fictie en werkelijkheid en van het toeval. Door een vrijblijvende confrontatie met willekeurige combinaties van beelden laat Arts in zijn werk de kijker zijn eigen verhaal vertellen. De beschouwer reageert verschillend op ieder object of afbeelding van het object.

Schildert meestal met olieverf op linnen, onderwerpen uit de realiteit. Kleur speelt een vooraan

Nanda van Beek staande rol en is bepalend voor de sfeer. Hoewel kleuren ook een afremmende werking van de werkelijkheid kunnen hebben. Van Beek schildert zeer figuratief, niet om de werkelijkheid vast te leggen maar haar eigen gevoel uit te drukken. Impressionistisch, zou je kunnen zeggen. Haar kleinste schilderij telde 10 x 10 cm, haar grootste 200 x 140. Daarnaast maakte ze enkele muurschilderingen in Rotterdam. Voltooid in 1976 de Academie voor B.K. in Rotterdam.

Beeldend kunstenaar (1946) en woont en werkt in Rotterdam. Ze volgde de opleiding Teken en/

Alma Brevé Schilderen aan de Academie van Beeldende Kunsten in Rotterdam. Op dit moment begeleidt ze teken- en schildercursussen aan de Vrije Academie in Vlaarding. Brevé maakt, meestal grote, collages (3 x 5 meter) van beschilderd papier, aangevuld met krijt en bijvoorbeeld fluweelpapier. De combinatie geeft een bijzondere spanning tussen drager en beeld. Ze noemt haar manier van werken „indirect schilderen". Vormen in haar collages herinneren slechts af en toe aan figuratie. Inspiratiebron is de relatie tussen mens en natuur, met name de bewerkte, door de mens in cultuur gebrachte natuur. Brevé exposeerde verschillende keren in de Randstad.

Studeerde in april af aan de Hogeschool Midden Nederland in Utrecht als docent Teken en/

Evelyn Derksen Geschiedenis en woont sinds een jaar in Zeewolde. Geeft cursussen in grafische technieken, landschap tekenen en schilderen. Studeert daarnaast Kunst Cultuur en Educatie in Amsterdam. Derksen (1966) probeert een expositiekring in de gemeente Zeewolde van de grond te krijgen. Het inrichten en organiseren van expo-

sities wil ze vaker gaan doen. Eigen werk ontstaat zeer onregelmatig.

Maakt van gaas, papier mache, piepschuim grote, bolle beelden, meestal niet hoger dan 180 cm. Het

Bianca van Eijk zijn figuratieve fantasiebeelden die gaan over angst en hoe Van Eijk daar mee omgaat. Heldere, primaire kleuren zijn belangrijk. De kunstenaar (1963) staat aan het begin van haar loopbaan en zou graag exposeren. DOOS vormt een uitdaging om eens heel klein te werken.

Geboren in 1957 in België, woont en werkt sinds 12 jaar in Nederland. Een veelzijdig kunstenaar.

Rita Fortin Tekent, schildert (acryl), maakt objecten en verwerkt tal van materialen, waaronder papier. Haar werk is abstract, soms ook figuratief. Fortin haalt haar inspiratie uit „van alles en nog wat": teksten, film, mensen, ervaringen, het weer... Ze is niet verbonden aan een galerie, maar doet mee aan projecten en performances in Nederland, België en Frankrijk, waar ze haar werk ook verkoopt. Fortin werkt tevens in opdracht. DOOS is „een boeiende uitdaging omdat je niet individueel werkt, maar allemaal met hetzelfde uitgangspunt".

Kiosken (patat, snoep, kranten) zijn over het algemeen erg lelijk, terwijl ze vaak op belangrijke plek-

Pieterneel Fortuyn ken in een stad staan. Een paar zijn het aanzien waard, zoals die in het park in Rotterdam. Fortuyn (1947, architect) zint op mooiere modellen en een passend bouwsysteem. Wil subsidie vragen bij WVC. Bovendien groeit een plan voor een opvouwbare strandtent in een tasje. In dat geval kun je de doeken bedrukken. Fortuyn had een zeefdrukkerij en bouwde een collectie gordijnstoffen op. Stoffen bedrukken doet ze nog af en toe. Als architecte werkt ze vooral aan kleine gebouwen.

Anita Geerts

Geboren in 1951. Liep in Artis en zag een rode Ibis tussen de flamingo's. Dat rood moest in de doos-
Sonya Haas jes! Haar werk is vooral kleurrijk. Inspiratie haalt ze overal vandaan. Uit een ijsco, een boterham: nergens en overal. Haar werk is abstract: grafiek, maar niet in de gewone zin van het woord. Theatervormgeving, fotografie.

De technieken wisselen elkaar af. Een moment intensief bezig met fotografie, het andere moment met grafiek. Exposeert regelmatig op eigen initiatief en op uitnodiging van galerieën. Werkt in opdracht van bedrijven en instellingen. Veel SBK-werk.

Beeldend kunstenaar, autodidact. Is begonnen met het maken van accessoires, zoals oorbellen,

Ineke Hauer ceintuurs en tassen, maar kreeg de behoefte om groter te werken. Oorbellen en broches werden objecten van onder meer vinyl. De laatste tijd gebruikt ze steeds meer papier. Hauer's werk ontstaat intuïtief en gevoelsmatig. Ze beschouwt het als een avontuur om tot iets te komen. Onderweg komt ze zijwegen tegen die ze inslaat. Ze tekent vrijwel nooit eerst een ontwerp. Hauer werkt in opdracht, met de kanttekening dat ze opdrachten wil teruggeven als tijd ontbreekt.

Schilder. Zit al een paar jaar tussen abstract en figuratief in: de spanning daartussen is interessant.

Willem van Hest Aanleiding voor zijn (acryl)schilderijen zijn figuratieve elementen. Kleuren zijn uitbundig primair tot ingetogen tinten grijs. Van Hest (die lang geleden de Rotterdamse kunstacademie doorliep) heeft een natuurlijke neiging vorm te geven aan zijn omgeving. Dat beïnvloedt niet alleen zijn schilderen; hij probeert ook ruimtes naar zijn hand te zetten. „Een soort dominantie". Hij exposeert en beheert sinds een half jaar in Rotterdam Delfshaven zelf een galerie samen met Joke de Brieder. De 'stal' van galerie De Brieder blijkt grofweg te verdelen in twee groepen: een abstract expressionistische en een post modern constructivistische. Een enkeling is nergens bij in te delen.

Maakt dunne reliefstructuren (met nietjes, staafjes messing) op spaanplaat. Zijn objecten, met bijvoor-

Pynan Hoekstra beeld een afmeting van 60 x 60 cm, zijn „ongelooflijk arbeidsintensief, reden waarom de productie betrekkelijk klein is. De computer is een dankbaar hulpmiddel bij het rekenwerk dat voor zijn objecten nodig is. De computer speelt tevens de hoofdrol in zijn part-time baan aan de TU Delft, afdeling Industrieel Ontwerpen, vakgroep Produkt-ergonomie. Het is Hoekstra's taak modellen van mensen te ontwikkelen die zo veel mogelijk overeenstemmen met de werkelijkheid, zodat de omgeving waarin mensen werken, kan worden aangepast. De discipline staat nog in zijn kinderschoenen.

Jaap Hoffmann, INSNOERING

Volgde een opleiding voor vrije teken- en schilderkunst, werkte een aantal jaren als beeldend **Jaap Hoffmann** kunstenaar en be sloot zich na 1965 te verdiepen in de geometrisch abstracte vormgeving. Hoffmann (1938) liet een aantal zeefdrukken naar zijn ontwerp uitvoeren en maakte schilderijen en reliëfs. Voor scholen maakte hij in opdracht reliëfs in plexiglas, het rijk kocht werk van hem onder andere voor de collectie „Vormen van de Kleur". Door een toeval kon Hoffmann begin jaren zeventig drukpersen en typografisch materiaal aanschaffen. Er volgde een periode van (typo)grafische activiteit die tot op de dag van vandaag voortduurt, hoewel hij enkele jaren geleden ook het penseel weer oppakte.

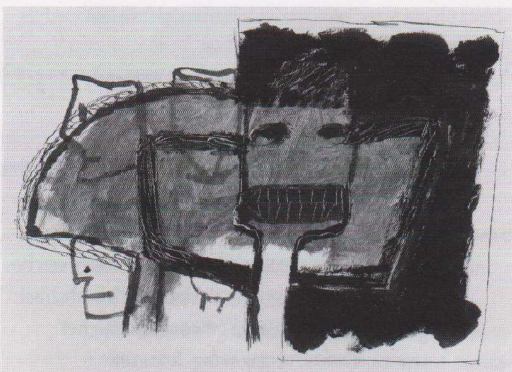
Maakt van aluminium buis en folie grote objecten, sculpturen in de ruimte die in relatie tot elkaar Marian de Hoog staan of in relatie tot de ruimte. De uitgangspunten worden steeds simpeler: cirkels, driehoeken en rechthoeken die een verhaal vertellen. De objecten zijn demontabel, verpakt in een kist die in het geheel ook een rol kan spelen. Ze maakt tevens fotocollages waarin ze zelf figureert. De Hoog voltooide de opleiding beeldhouwen aan de academie in Rotterdam. Ze heeft een ruime opvatting van die discipline: werken in de ruimte met gebruik van alle mogelijke materialen.

Deed Teken en Textiele Werkvormen en leerde vervolgens in de avonduren de technische Karin Hulst kneepjes van het modevak omdat ze haar ideeën niet voldoende kon vertalen naar een goed kledingstuk. Ze houdt van soepel vallende stoffen. Puur natuur hoeven ze niet altijd te zijn. Hulst werkt op het Internationaal Wolsecretariaat, maar dat wil niet zeggen dat ze altijd zuiver scheerwol draagt. Zelf draagt ze graag wijde kleding, laag over laag. Nederlanders besteden helaas weinig geld aan kleding, aan een kant wel begrijpelijk vanwege de hoge prijzen. Vooral met herenkleding is het droevig gesteld: saai en fantasieloos.

Technisch tekenaar (1960). Maakt sinds een jaar of vijf zeefdrukken op de Vrije Academie in Vlaar- **Kees Kieviets** dingen. Begint komend seizoen op- leiding aan de Akademie van Beeldende Kunsten in Rotterdam.

Beeldend vormgever, werkt vrijwel uitsluitend in opdracht. 's Ochtends opstaan en niet weten waar Ina Kleywegt voor en voor wie je aan de slag gaat, viel haar zwaar na het verlaten van de Rotterdamse kunstacademie, drie jaar geleden. Ze wierf opdrachtgevers en illustreerde sindsdien lesmateriaal en folders, maakte decors en verkocht illustraties aan Intermediair en het blad voor Rotterdamse gemeente-ambtenaren, „Gemeengoed". Werken met lesmateriaal vindt Kleywegt (1954) het meest inspirerend omdat het gaat om informatie overbrengen. Daarbij geldt: hoe terloopser, hoe leuker. Ze heeft genoten van de opdracht educatief materiaal te maken voor het Maritiem Museum. Haar schilder- en tekenproducten zijn nooit abstract.

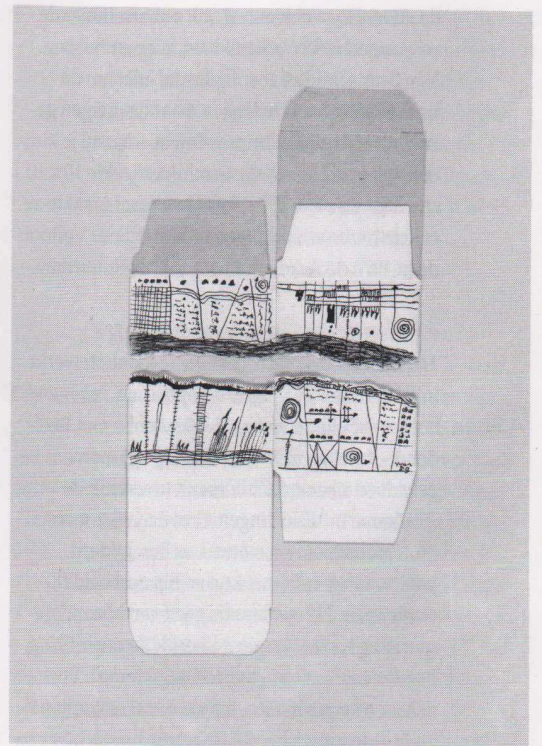
Grafisch ontwerpster / dessin ontwerpster (1950). Heeft een eigen collectie gordijnstoffen, gaat naar **Dineke van der Knaap** interieurzaken met voorbeelden. Ze ontwerpt en voert uit op stof. Ontwerpt ook affiches en ander materiaal, maar is nu bezig met het opbouwen van een collectie. Ontwerpen zijn zowel abstract als figuratief. Vooral de stof inspireert. Werkt niet alleen met katoen of linnen. Ook met plastic-achtige stoffen, die met speciale inkt wordt bedrukt. Zoals een gordijnstof van honderd procent nylon. Dat klinkt natuurlijk heel eng. Ze bewerkt die stof met een rubberachtige inkt wat "lol" geeft aan de stof. Bijvoorbeeld een zwarte stof met zwarte opdruk. Haar stoffen komen het best tot hun recht in grote en hoge ruimtes, gebouwen. Verkoopt aan de betere interieurzaken, van Groningen tot Limburg.

Marian Knuwer, Zonder Titel, 1988, gemengde techniek op papier, 70x100cm (foto Henni van Beek)

Werkt bij voorkeur met sneldrogende materialen zoals acryl, gouache, lijm met pigment, inkt, conté Marian Knuwer op papier. Tijdens het ontstaan van haar werk speelt zich en proces af dat als volgt te omschrijven is: Datgene wat op het netvlies komt, legt, voordat het wordt gecontroleerd door het bewustzijn, tezamen met andere zintuiglijke gewaarwordingen de grondslag voor de droom. In die droom vallen zonderlinge gebeurtenissen en merkwaardige verbanden moeiteloos samen, zonder enige beperking van logische of verstandelijke aard. Knuwer exposeerde al vele malen, vooral in Amsterdam.

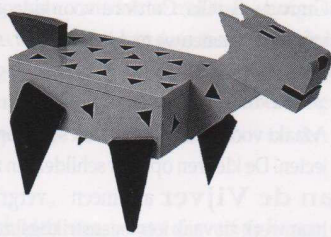
Susanne Komossa/Martin Aarts

Yvon Koopman, Doosje

Multidisciplinair beeldend kunstenaar: performances, ingelijste reliëfs, driedimensionale sculpturen, installaties. Haar werk heeft een sprookjesachtige sfeer, met veel ruimte voor fantasie. Laat zich inspireren door haar eigen fantasie en landschappen en verder groeit het simpelweg uit haar handen. Werkt het liefst aan performances waarbij beelden overblijven: bijvoorbeeld een handeling met papier, waaruit na afloop een sculptuur overblijft. Tentoonstellingen vindt ze over het algemeen maar saai, reden waarom ze vaak kiest voor installaties, waarmee mensen zelf

kunnen combineren en over kunnen fantaseren. Verkocht werk levert ze graag zelf af, om zich ervan te vergewissen dat haar geestekinderen goed terecht komen.

Ben Koster, Bonte Hond, 1988 (foto Bob Goedewaagen)

Grafisch kunstenaar die zijn wortels heeft in de TU te Delft, Industrieel Ontwerpen en in de Academie van Beeldende Kunsten te Rotterdam. **Ben Koster** (1951) ontwierp onder meer prentbriefkaarten en muurschilderingen, die hij medio jaren tachtig zelf uitvoerde in Het Oude Westen in Rotterdam. Regelmaat en herhaling zijn vaste thema's in zijn werk. De kleuren zijn helder en primair. Sinds twee jaar legt Koster zich toe op het ontwerpen van meubels en objecten voor een interieur: kunst om te gebruiken. Mede-oprichter van DOOS.

Grafisch ontwerper (1953), opgeleid aan de academie St. Joost te Breda. Reilt en zeilt het ontwerp bureau j.a.m te Rotterdam en is daarnaast docent zeefdrukken aan het centrum voor kunstzinnige vorming in Vlaardingen. Exposeerde met zeefdrukken in Rotterdam en in Amsterdam. Mede-oprichter van DOOS. Kleur vindt Van Leeuwen belangrijk, een middel om op te vallen.

C. Linares-Coridou/R.J. Nottrot

Clara Linders

Grafisch vormgever (Akademie voor Beeldende Kunsten, Rotterdam) en fotograaf. Is verslingerd aan PEP, en computerprogramma's voor (typo)grafisch ontwerpen. Hij is het liefst bezig met typografie en kan uren zitten puzzelen met letters. Was medewerker van St. Kitts van de Bo-

venwindse, een tijdschrift voor kinderen, is docent fotografie aan de Vrije Academie in Vlaardingen en mede-oprichter van DOOS.

Schrijfster (1959) van voornamelijk, maar ook het liefst, kinderverhalen. Debuteerde in de winter **Jet Manrho** van 1986 in de Blauw Geruite Kiel, de kinderkrant van Vrij Nederland. Schreef verder voor onder meer Taptoe en Margriet. VARA-radio heeft vier afleveringen van „Lees je Knetter” aan Manrho te danken. Schrijft als freelancer teksten voor verschillende doeleinden en redigeert leerboeken. Journalistiek werk van haar hand verschijnt in jongerenkrant „De Lijn”. Redactielid van DOOS.

In haar atelier trokken junks de waterleidingen kapot. Haar papieren werk raakte door en door **Astrid Meijer** nat en kwam verschrompeld uit het avontuur tevoorschijn. Eigenlijk wel mooi. Zo cru had ze het zelf nooit kunnen maken. Meijer (1959) was grafisch vormgever. Werkt nu driedimensionaal, fragiele dingen, tijdelijke dingen, verplaatsbare wanden. Link met textielkunst, teksten... Papier en draad en verf, karton en klei. Werkt over het algemeen groot, tot een hoogte van drie meter. Werkt vanaf het plafond, begint daar en laat het dan hangen en vallen. Op het moment werkt ze esthetisch. Nulkunst. Met minimale middelen iets creëren. Wil er naar toe om vrijer te werken, Uitgangspunt moet blijven: zo minimaal mogelijk. Wil dit jaar de stap naar exposities wagen.

De laatste acht jaar hoofdzakelijk bezig met water. Onderzoekt wat het water doet op papier of andere materialen. In principe maakt hij een schildering, een afdruk en geeft het terug aan het water. Dat corrigeert het beeld. Het water zelf maakt een afbeelding. Ik leid dat alleen in bepaalde banen. Water fascineert hem allang. Waarschijnlijk omdat we zelf voor het merendeel uit water bestaan, maar ook het rustgevende, de zuiverheid. Het is begonnen met schilderijen van de Maas. Die legde Milissen gedurende maanden in het water. Na een paar weken stond er nog iets op, maar na een paar maanden was alleen het raamwerk over. Daarna gaan schilderen met gras, stukken steen en latexverf. Het water spoelde er delen vanaf. Het heeft hem nooit aangesproken naar een tentoonstelling toe te werken, maar een half jaar geleden exposeerde hij met succes in zijn woonplaats Maasmechelen (België).

Geboren in Edinburgh (1957), studeerde aan College of Art in Londen. Houdt zich bezig met Mail **Niall Monro** Art, Group Exhibitions, Expanded performances met anderen onder de naam The Nomads. Exposeerde vele malen in Duitsland, Nederland, Engeland en de V.S.

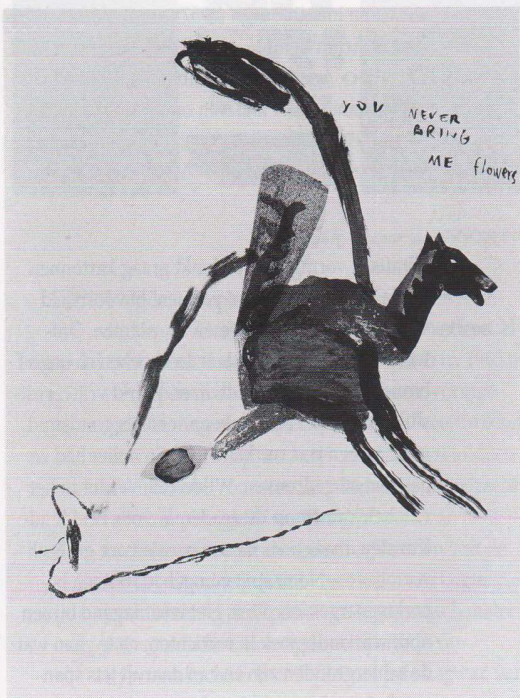
Grafisch vormgever, bedenkt graag kartonnen verpakkingen voor rare vormen, bijvoorbeeld **Karin van Nes** voor bloemen of planten. Ontwerpt (in opdracht) folders, leerboeken en begint binnenkort aan een bladwijzer. Werkt vrijwel uitsluitend in opdracht. Is begonnen als goudsmid, maar na een jaar werken bij een juwelier had ze gegeten en gedronken. Wilde zich verder in het vak bekwamen op de academie voor Beeldende Kunsten, maar koos na een poosje voor grafisch vormgeven. Nooit spijt van gehad. Binnen beperkte marges iets doen. Het is uitdagend bij een opdracht onderzoek te verrichten, na te gaan wat de achtergronden zijn en van daaruit iets spannends te maken.

Jürgen O. Olbrich

Wat Jules Deelder voor Sparta is, is Jan Oudenaarden (1943) voor Feyenoord: de grootste fan. Oude **Jan Oudenaarden** naarden is schrijver en dichter. Van zijn hand verschenen onder meer „Wat zeg'ie? azzie val dan leggie!” en „Terugkeer van opoe herfst”. Sinds DOOS nummer 3 weten we waarom hij niet naar Amerika ging. Oudenaarden schrijft over Rotterdam en Rotterdammers en declameert in onvervalst accent. Voor bekenden een spraakzaam mens.

Overbeek (1949) studeerde in 1978 af aan de afdeling fotografie van de kunstacademie St. Joost te Breda. Hij vestigde zich in 1980 in Rotterdam als free lance fotograaf. In zijn vrije werk (aanvankelijk met een sterk persoonlijk accent) gebruikt hij ook de zeefdruktechniek. Later nam hij meer afstand en richtte zich meer op de natuur. Overbeek exposeerde op verschillende plaatsen in Rotterdam.

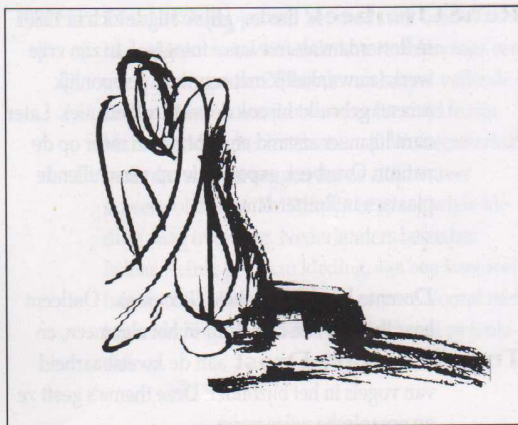
Docente handvaardigheid/keramiek. Ontleent haar thema's aan de natuur in het algemeen, en **Toos Schellart-Drost** aan de kwetsbaarheid van vogels in het bijzonder. Deze thema's geeft ze op organische wijze vorm.

Tammo Schuringa, You never bring me flowers (foto Henni van Beek)

In Bayeux, Frankrijk, hangt een uit 1090 daterend tapijt dat verhaalt over de heldendaden van

Tammo Schuringa Willem de Veroveraar. Schuringa (1962) zocht tekst en uitleg over deze 'tapisserie' en verwerkt de thema's in monoprints op etspers. Elementen uit het kleed interpreteert hij opnieuw. De kleuren (steenrood, oker en andere aardkleuren) zijn prachtig. Maakte voordien schilderijen van hoofddeksels met acryl, op bijzonder papier dat in de regen archaische structuren krijgt. Schuringa kan relatief onbekommerd werken dankzij een startstipendium. Kwam twee jaar geleden van de Rietveld-academie (schilderen en grafiek) en heeft monoprints geexposeerd en verkocht. Wil nu eerst rustig werken.

Lena Shafir, illustratie bij Meisje, gedicht van A.Morriën

Grafisch ontwerpster, zoekt oplossingen in de beeldende kunst. Kijkt veel in boeken. Studeerde **Lena Shafir** in Israel aan de universiteit ruimtelijke vormgeving, het werken met aarde en stenen. Shafir (1955) wil verder zoeken dan de toegepaste kunst. Schilderijen, beeldhouwwerk wil ze vertalen in de toegepaste kunst. Haar tweedimensionale-werk is heel persoonlijk, niet modieus. Ze laat zich in haar tekeningen veelal inspireren door boeken, schilders die haar aanspreken zoals Matisse en Degas. Werkt het liefst met boeken: omslagen bij verhalen of literaire teksten omdat zij een grote verbeeldingskracht heeft.

Driedimensionaal, kleur, structuur. Van textiel tot papier, maar ook bamboe en plexiglas. Sluyter **Noortje Sluyter** houdt ervan naar thema of in opdracht te werken. Heeft zich nu ten doel gesteld dat de objecten niet veel plaats mogen innemen. Alles moet zijn op te vouwen en mee te nemen, gelijk een waaijer. Ze werkt graag aan opdrachten die ver van haar afstaan, omdat die een uitdaging vormen. Zo maakte ze een 'voelkleed' voor een instituut voor blinden en slechtzienden. Vanaf 20 mei is in Brussel werk te zien van haar en van andere kunstenaars. Sluyter blijft zoeken naar mogelijkheden om samen met anderen dingen te ondernemen. Want de vrije kunst is zo individualistisch.

Stam (1962) maakt driedimensionale schilderijen. De bezoekers moeten er letterlijk in kunnen, het **Nene Stam** werk kunnen beleven. Ze voltooide de kunstacademie in Utrecht twee jaar geleden. Houdt niet van benauwde ruimtes die galeries vaak zijn en exposeert daarom niet graag van exposeren in de gebruikelijke zin van het woord. Liever staat ze met werk en al op manifestaties, in de open lucht. Mensen kunnen kijken of doorlopen.

Reislustig architect. Is met alles bezig om de architectuur heen, maar niet met de architectuur zelf. **Chrit Veugen** Architectuur blijft in zijn werk wel uitgangspunt. Veugen studeerde in 1981 af aan de TU in Delft als bouwkundig ingenieur. Maakte in 1982 reis naar India (Chandigarh) en Montana, en kwam met materiaal voor een korte film terug. Drie jaar later exposeerde hij op de Biennale di Venezia di architettura in het Rietveldpaviljoen. In 1986 werkte hij mee aan het ontwerp voor een postindustriële vakantieoord, samen met beeldende kunstenaars op een seminar voor monumenta-

le vormgeving in Arnhem. Verder maakte hij reizen naar de vulkaan de Etna, samen met een glasblazer, en vorig jaar naar Chicago en New York. De laatste reis leverde een korte film („New York Continental") op, alsmede het verhaal „De tuinman en de dood", dat zich afspeelt in de exotische wintertuinen van New York City. Publiceerde in het kunstblad Inhoud2. Dit jaar was hij in Granada, Sevilla, Cordoba voor videopnames van oude en nieuwe architectuur.

Maakt vooral etsen, maar ook schilderijen en objecten. De kleuren op haar schilderijen zijn over het **Ada van de Vijver** algemeen „vergrijsd". In haar werk zit vaak iets tegenstrijdigs, zoals vrijheid en gebondenheid die haar doosje symbolyseert. Bij nadere beschouwing zit het anders in elkaar dan het op het eerste gezicht lijkt. Van de prenten maakt Van de Vijver boeken, soms met teksten van eigen hand, en van de boeken soms weer objecten. Tijdens een verblijf in Zuid-Afrika begon ze met satirisch getinte prenten: een manier om kritiek te laten horen. Nu nog is haar (figuratieve) werk vaak satirisch geïnspireerd. Werkt in opdracht en exposeert op gezette tijden.

Werkt figuratief, met eenvoudige vormen en lijnen. Liefst zwart/wit, soms een kleur. De vaak **Tineke Zaadnoordijk** primaire kleuren zijn duidelijk afgescheiden. Ze ziet het nut niet om te mengen en wil geen concessies doen. Liever rood dan rose. Zaadnoordijk maakt houtsnedes, linsnedes, ze schildert en tekent. Thema's zijn meestal eenvoudige, uit elkaar getrokken of in elkaar gedrongen mensen en dieren. Naturalistisch is haar werk niet. Ze schrijft steeds meer. Binnenkort verschijnt het boekje „Ik ben van heel de wereld" met (geïllustreerde) gedichten van haar hand. Eerder maakte ze boeken met louter tekeningen. Illustreert voor uiteenlopende bladen, van Playboy tot Vrij Nederland.

DOZEN DELVEN IN EEN STEENKOLENMIJN'

Alma Brevé, DOOS-medewerkster van het eerste uur, nam in januari van dit jaar het initiatief tot het houden van een bijeenkomst van DOOS-medewerk(st)ers. Een unieke bijeenkomst, want het komt haast niet voor dat kunstenaars bij elkaar komen om zaken te bespreken die betrekking hebben op de presentatie van hun werk. Op die bijeenkomst waren zo'n twintig kunstenaars aanwezig. Er werd gesproken over de 'extra' mogelijkheden die DOOS kan bieden: DOOS kan namen en adressen leveren van geïnteresseerden, van kopers. DOOS biedt de mogelijkheid andere kunstenaars te ontmoeten, informatie uit te wisselen over expositie-mogelijkheden, en over het verzorgen van publiciteit.

Er bleek behoefte te zijn aan een bijeenkomst als deze. Het plan is om wederom zo'n bijeenkomst te organiseren na voltooiing van DOOS 4. Tevens is toen besloten om een enquête te houden onder medewerkers over de presentatie, de vorm ervan en de inhoud.

Enkele zinvolle opmerkingen over de presentatie/werkwijze van DOOS die uit de enquête naar voren kwamen:

- Het is prettig werken voor DOOS omdat DOOS een concrete opdracht stelt: maak iets met/in dit doosje. Het doosje heeft vastgelegde, nogal beperkte afmetingen. Dit is voor velen een extra uitdaging.
- De presentatie van DOOS voor een groot publiek is zeer positief: veel mensen, veel aandacht, en dat kan de kunst alleen maar ten goede komen.
- Het werkt drempelverlagend. Bezoekers kopen kunst, hoewel ze dat niet eerder gedaan hebben, ook al omdat DOOS niet duur is.
- Het feit dat nog 39 andere kunstenaars met dezelfde opdracht, met dezelfde beperking, worstelen geeft steun. Het is dan heerlijk om te zien wat die anderen ervan gemaakt hebben. Als je die andere doosjes ziet en een pakket van 40 doosjes krijgt in ruil voor jouw bijdrage, ben je de ergernis, de problemen bij het maken van je eigen doosje, snel vergeten.
- Het meewerken aan DOOS biedt mogelijkheden tot meer, en dan betaalde, opdrachten.

Cultuurprijs voor DOOS-medewerker

DOOS-medewerker Paul Sochacki heeft dit jaar de tweejaarlijkse prijs voor fotografie van de provincie Antwerpen gewonnen. Deze prijs wordt toegekend aan een in nederlandstalig Belgiëwonende of geboren persoon van Belgische nationaliteit. Dit jaar werd de prijs (BF 150.000) toegekend aan twee personen tegelijk: Paul Sochacki en Patrick Hajek.

Sochacki is docent grafische vormgeving aan het Stedelijk Hoger Instituut voor Visuele Kommunikatie en Vormgeving in Genk, alwaar hij zelf ook opgeleid is. Hij exposeerde al tientallen malen, onder andere in Maastricht (Trajecta 8/83); Paleis voor Schone Kunsten in Brussel; Provinciaal Museum voor Actuele Kunst in Hasselt; Galerie Perspectief in Rotterdam (De wilde fotografen van Vlaanderen); Biennale internationale pour la photographie d'art et de la recherche, Parijs; Galerie LDK Lublin, Polen.

Uit het jury-rapport: "Op een zeer schilderachtige wijze bewerkt Sochacki zijn foto's tijdens het fotografisch proces in de doka en retoucheert achteraf met olieverf. De realiteit waarvan hij vertrekt is organisch of verwijst naar het menselijk milieu: Vertakking, Bladeren, Steen(kool), Vrouw..."

In het werk van Sochacki dialogeren realiteit en spiritualiteit zonder dat een van hen het hoogste woord voert."

Paul Sochacki werkte mee aan DOOS 1, 2 en 3.

Tijdens de bijeenkomst in januari werd forse kritiek geleverd op de presentatie, met name van DOOS 3. De ruimte was, zo vonden de meesten, te klein. De presentatie bleek in de enquête tot fraaie teksten te inspireren. Wat te denken van deze: „De ruimte was als een steenkolenmijn waar dozen gedolven moesten worden. Het schrille daglicht van het cafe-restaurant betrad men om op adem te komen, om dan weer af te dalen in de donkere mijn voor het steekspelritueel". ▲

HET KOOKPUNT

VOOR AL UW KOOKGEREI
Ton van der Kolk

Zwaanshals 381-383, 3035 KL Rotterdam, Tel. 010-4663266

Een Kinderdoos. Waarom niet? DOOS 4 bevat de primeur van wat nu nog een experiment is, maar straks wellicht uitgroeit tot een vaste luis in de pels.

DE
EERSTE
KINDER-
DOOS:
JE
MOET
NIET
DENKEN
DAT
HET
IN
EEN
FLOEP
GAAT'

De makers van de eerste kinderdoos zijn het er niet over eens of ze zijn uitgenodigd of zichzelf hebben aangemeld. In elk geval lag er op een goeie dag een stapel doosjes. Drie dagen voor de „dead-line“ ligt die stapel er nog net zo, maar een map met een indrukwekkende hoeveelheid werktekeningen en proeven stemt hoopvol. Niets kan meer misgaan, aan de voorbereidingen te constateren. Aan alles is gedacht, elke fout is al een keer gemaakt.

Het tweetal denkt het karwei (twee keer honderd doosjes) in een weekeinde wel te klaren, met hulp van DOOS-redactielid Jet Manrho.

De Rotterdamse broers Tijs (1974) en Bas (1976) Rokers peuterden bij de redactie honderd kleine en honderd grote doosjes los. Het kleine doosje zit bij het uiteindelijke resultaat in het grote, zodat er toch maar één overblijft. De buitendoos is bedrukt met de contouren van

blokken die corresponderen met de linosnedes van Rotterdamse gebouwen op de binnendoos. Het idee van de gebouwen komt van Bas, een rustige gymnasiast. Tijs, alert en beweeglijk, moest er zijn vondst om van het doosje een kapotte televisie te maken, voor opgeven. Het bedenken is makkelijker dan het doen, ondervonden de knapen alras. Ze hebben eindeloos geoefend met linosnedes.

Dat is ook de bedoeling, legt Jet Manrho uit. „De Kinderdoos moet een leerlingenwerkplaats zijn. Samen onderzoeken we materialen, kijken we in boeken, gaan kijken hoe anderen oplossingen hebben bedacht“. Kwaliteit blijft belangrijk, vindt de DOOS-redactie. Daarom werd besloten tot een zorgvuldige begeleiding van de makers van de Kinderdoos. De mensen moeten niet denken: o, wat schattig, dat hebben kinderen gemaakt, zegt Manrho. „Je zou je zwaar beledigd voelen“. Ook een Kinderdoos moet er professioneel uitzien. Elke fase die een echte kunstenaar ondergaat ondergaan de kinderen ook. Zij hebben ook momenten gehad dat ze er niet uitkwamen of dreigden te stoppen. „Je moet niet denken dat het in een floep gaat“, verzekert Tijs. „Weet waar je aan begint“. Een goede raad voor de volgende makers. Of die er komen is nog niet zeker. De eerste Kinderdoos was een experiment. Op grond van de ervaringen beslist de redactie of het muisje een staartje zal hebben.

Drukkerij Graféno
voor elke opdracht en
elke oplage de juiste
pers.
Drukken is voor
Graféno
veel meer dan techniek
alleen.

**DRUKKERIJ
GRAFÉNO BV**

Postbus 3180
3003 AD Rotterdam
Adrianaal 371
3053 JB Rotterdam
Telefoon 010-422 41 11
Telefax 010-422 48 97

DE BLAUWE BAILON

SECOND - HAND KINDERKLEDING

Tweedehands kinderkleding
van zeer hoge kwaliteit.
Alleen schone, gewassen, eigentijdse kleding.

Veel merkartikelen.

Openingstijden:

Maandag 09.00 - 11.30 uur
Vrijdag 09.00 - 11.30 uur
17.00 - 21.00 uur
Zaterdag 10.00 - 14.00 uur

Willem van Hillegaersbergstraat 84,
3051 RN Rotterdam, Hillergersberg (naast zwembad)
Telefoon 010 - 4223614

j.a.m rotterdam Grafisch Ontwerpbureau
werkt voor de overheid, het bedrijfsleven en non-profit organisaties. j.a.m rotterdam Grafisch Ontwerpbureau geeft vorm aan boeken, brochures, jaarverslagen, periodieken, illustraties, affiches, beeldmerken, advertenties, briefpapier, belettering, huisstijl, tentoonstellingen, foto- en diapresentaties.
VAN DER TAKSTRAAT 28 3071 LL ROTTERDAM TELEFOON 010 - 4143328

C O L O F O N

Uitgave van stichting DOOS
Van der Takstraat 28
3071 LL Rotterdam
telefoon 010 - 414 33 28

Verschijnt drie maal per jaar
Advertentietarieven op aanvraag

Redactie: Rineke van Houten ■
en Ben Kostert ▲

Vormgeving: j.a.m rotterdam
Druk: Graféno Rotterdam